

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Hæresis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

POENAE ET INFELICES E

tus Hereticorum.

1.
 Hæc pluri-
 bus Cyrill.
 Hierol. ca-
 tech. 6.
 Epiph.
 hæc. 21.
 Euseb. li. 2.
 hist. ca. 14.
 Philast. de
 hæc. c. 3.
 Aug. ep. 86
 de hæc. 1.
 cōtra Fulg.
 Don. c. 23
 Sulp. lib. 2.
 hist.
 Prosp. de
 prom. fs.
 dim. temp.
 c. 23.
 Egesip. de
 excid. hier.
 lib. 3. c. 2.
 Damas. de
 Pontif.
 Sur. to. 2.
 Metaph. 29
 Junij
 Ni. eph. li.
 2. c. 36
 Cedr. in
 comp.

Simon Magus hæresiarcha cum Romæ
 Saera volare vellet, orationibus S. Petri
 iectus ac terræ allisus tibiis fregit, &
 post cum summa ignominia obiit. Cle-
 Romanus (const. lib. 6. c. 9.) ex persona
 rem gestam sic narrat. Pollicitus est se
 volaturum. Cumq; omnes hac de re
 sent, ego seorsus orabam. Itaque sublan-
 monibus volabat sublimis, dicens in ca-
 ascendere, vnde illis bona suppeditatur
 fet. Populo illi veluti Deo clamante op-
 attollens ego manus in cælum tota me
 plicabam Deo, vt per Iesum Christum
 num frangeret scelestum illum, & dæ-
 vim labefactaret, in fraudem & pernicio-
 minum illo vtentium, illumque perim-
 non occideret sed comminueret. Tunc
 monem intuitus, si Dei, inquam, homo
 Apostolus vero Iesu Christi verus, doctus
 pietatis, non erroris eiusmodi vt tu
 impero improbis virtutibus apostatis
 tis, quibus vehitur Simon Magus, vt
 tant suas vires, & ab alto hic decidat
 eorum qui ab ipso decepti sunt. Cumq;
 dicerem, desertus à virtutibus Simon
 magno fragore corruit, vehementerq;
 fus fregit coxendicem & pedum talos
 Arnobius ait: Viderant (Romani) curi-

monis Magi & quadrigas igneas Petri ore dif-
 flatas, & nominato Christo euanuisse, viderant, inquam, fidentem dijs falsis & ab iisdem
 metuentibus proditum, pondere præcipitatum suo, & cruribus jacuisse præfractis, &c.
 Theodoretus ait: diuinus Petrus fraudis eum
 pennis nudauit: Maximus Taurinentis Episc.
 dum causam necis Petri & Pauli declarat: Pri-
 or, ait, ascendit ad Dominum oratio quàm vo-
 latus, & ante præuenit iusta petitio quàm ini-
 qua præsumptio, ante Petrus in terris positus
 obtinuit quod petebat, quam Simon perue-
 nit ad caelestia quo tendebat. Tunc igitur
 Petrus velut vincitum illum de sublimi aere
 deposuit & quodam præcipitio in saxa illi-
 dens, eius crura confregit; & hoc in opprobri-
 um facti illius, vt qui paulò ante volare tenta-
 uerat subito ambulare non posset, & qui pen-
 nas assumpserat, plantas amitteret, &c.
 Manichæus viuis à Rege Persarum exco-
 muniatus est, nõ ob fidem, sed quia filium Regis
 curaturus occidit. Excoriari (Rex), ait Cyril-
 lus, Manetem lege Persica mandauit, & cor-
 pus quidem reliquum bestijs deuorandum
 tradidit: cutem vero qua tanta illius improbi-
 tatis continebatur tanquam vtrem ante portas
 suspendi curauit.
 Montanus, Theodotus, & Prophetissæ eo-
 rum laqueis seipsos necauerunt De his ait
 Claudius Apollinaris Hierapolitanus episco.
 pus istos ferunt spiritus vesani & perditionis im-
 pulsu

Adu. gent. lib. 2.

Hi Appstoli occasione lapsus Simonis Magi a Nerone in carcere detrusi sunt.

2. Epiph. hæc. 66.

3. Euseb. lib. 5 cap. 15.

Mors peccatorum
pessima
Psal. 33. 115.

pulsu commotos sibi laqueo mortem con-
uuisse, & eundem cum Iuda proditore
exitum adeptos constans est fama. De
doto valde creber est sermo, quomodo
tis potestate deturbatus fraudulento
seipsum concrediderit, à quo sublimem
quando in aërem sublatus ac derepen-
cipitem deiectum miserè ac perditè in-
ferunt. hæc ille,

4.
Interitus
hæresiarum
inglorius.

Donatus jaciens in imperatorem Con-
stem conuicia, vel in imp. contumeliosus
occisus est. Opratus li 3. contra Parm. ait
de fonte leuitatis suæ multa maledicta
disse, & in munificentiam imp. erga Arianos
Ecclesias Iudæ instar infremuisse, &c.

5.
Ruff. lib. 1.
ca. 13. Gau-
dent. ep. ad
Paulum.
Athan. or-
rat. 1. cōtra
Arianos.
Epiph.
hæres. 68.
& 69.
Sozom. li.
2. c. 28.

Arius cum Constantinopoli in Eccle-
intrare vellet, subito motu (solutione) ad
latrinas publicas accessit, & simul cum
mentis intestina omnia & animam (vitam)
fudit. Cum enim Constantinus Magnus
eum explorari iuberet (in Synodo Con-
stantinopolitana) num reuera abiecta penitenti-
tqua perfidia eadem cum ceteris ortho-
crederet, & ipse ad horam profiteri
cam Nicænam fidem in promptu habens
suo chirographo scriptam atque subscrip-
ne munitam offerret Cōstantino, hoc
obitu eius perfidiam atque periurium
est Deus. Timor, ait Socrates (lib. 1. cap. 11)
cōscientia sceleris exortus, Arium oppri-
cuius vi laxatus aluus, &c. Athanas. ep. ad

rapionem fratrem ait, Arium antequam inter-
 stina cum vita profudit Constantino iureiu-
 rando affirmasse se Catholicam fidem cole-
 re, à Constantino autem audiuisse; Si recta est
 fides tua bene iurasti; Si autem impia est, & ta-
 men iurasti, Deus pro iuramento cõdemnet.
 deinde cum vellet Arius vi in Ecclesiam in-
 trare, scribit ibidem Athanasius S. Alexan-
 drum Episcopum Constantinopolitanum o-
 rasse Deum, vt si permetteret Arium ingredi
 Ecclesiam, tolleret se de hoc mundo, sin au-
 tem Ecclesiæ parceret, tolleret Arium. Non
 igitur casu factum fuit, vt tam fœda morte
 Arius exstingueretur, sed plane Dei prou-
 dentia singulari, qui ea ratione implere vo-
 luit & pij principis comminationem & S.
 Pontificis orationem, ipse Dominus, inquit
 Athanas. iudicem se præbens Arianam hære-
 sim condemnauit. Et persuadeo inquit, mi-
 hi cognito mortis eius miraculo non ausu-
 ros esse qui prius dubij erant rem denuo in
 dubium vocare, sitne Ariana hæresis Deo
 odiosa, an non. S. Patres nonnulli hunc pro-
 brosum exitum Arii comparant fini Iudæ.
 Gregor. Nazianz. ait: Arius petulantis & ef-
 frenatæ linguæ poenas dedit, in obscenis &
 impuris locis extinctus, atque orationis (pre-
 cum Alexandri Episcopi Constantino-
 pol.) non morbi, viribus oppressus, ac Iu-
 dæ instar disruptus in eadem Verbi prodi-
 tione,

Ad Sera-
 pionem.

In laud.
 Athan.

I. 4

S. Ambr.

De fide ad
Gratianū
imp. lib. 1.
c. 9.

Act. 2.

6.

Socr. lib. 2.
cap. 13.

3 Reg. 21.

S. Ambr. Cui, ait, ergo credimus, Ioanni
Christi pectore recumbenti, an Ario inter
fusa sua viserna volutanti? vt agnoscerem
similem Iudæ proditoris Arij quoque
perfidiam, quem similis pœna damnauit
fusa sunt enim & Arij viscera, pudet dicere
hi, atq; ita crepuit medius prostratus in
em, ea quibus Christum negauerat fœda
pollutus, &c. S. Gaudentius D. Ambrosii
qualis: Execrabilis Arius, inquit, qui cum
nenato corde Catholicæ fidei confessionem
simularer, ambiens in amicitiam Regis
gradum presbyterij, vnde merito pulsus
rat, reuocari, ad similitudinem Iudæ tra
ris crepuit medius, & effusa sunt omnia vi
ra eius, ne sub tegumento ouis lupo adde
randum gregem Domini introiret.

Anno Christi 342. cum scripta ab Eusebio
Nicomediensi (jam Episcopo Constantino
politano) Ariano, ex Antiochena Synodo
Iulium Romanum Pontificem per legatos
Elpidium & Philoxenum contumaces lim
nondum Romam perlata essent, ipse Eusebius
us qui Romanæ Ecclesiæ iudicium subrepsit
gerat ad diuini examinis seueritatem motus
us, inuitus licet, venire compellitur. Vnde
non sine admiratione summæ Dei erga hunc
nes delinquentes patientiæ diu toleratus
lestissimus omnium hominum, bis apollinatus
in omnes contumeliosus, blasphemus, vbi
tyrannus & instar Achab. At tandem ex

vira sublatus est, cuius labor in eo potissimum fuit, vt nuper credentes imperatores à Catholica fide diuelleret, quod licet frustra tentasset in Constantino, in Cōstantio tamen factus est voti compos, cuius opera extincta in Concilio Nicæno hæresis Ariana reuixit, ex qua vniuersus prope Christianorum orbis incendio conflagrauit. & cuius fuerat cum Ario auctor atque defensor, post sublatum eundem Arium eximius extitit propagator. Hic, inquam, tam diu patienter à Deo toleratus, tunc cum blasphemix & pertinaciæ cornua in ipsam Ecclesiam Romanam erexit, ex hac vita infelix recedere, & ad horrendum iustitiæ diuinæ tribunal se sistere coactus est.

Maximus Episcopus Neapolis in Campania exilium subire coactus ab Arianis in Zosimum suo loco suffectum anathematis sententiam tulit, quæ nequaquam incassum abiit, sed inuasorem alienæ sedis ita perculit, vt cæteris fieret in exemplum contempti numinis, fidei temeratæ, ac temeritatis præsumptæ. Nam ex eo tempore cum coacto populo peragere vellet Ecclesiasticas functiones atque obire sacra, inter ipsa verba sacerdotalia eius lingua protenditur, nec valuit eam amplius reuocare intra oris meatum, eo quod cōtra modum nature extra os penderet, vt boui anhelato. Qui vt vidit se linguæ officium perdisse, egreditur basilicam, & (res mira) foris verum in officium linguæ reuocata est. Hoc ipsum toties

De scism.
Vrf. &
Damaf.
Pf. 65 Mag
nus Domi
nus & terri
bilis in cō
silijs super
filios ho
minum.

8.

passus est, quoties in basilicam diuersis diebus intrare tentauit. Tandem cessit episcopus ut pristinum sibi officium lingue integre haberet. Hæc Marcellinus, addens: Non antiquas referimus, nam & Zosimus hoc corpore est, vsu lingue non amittens, quam maluit cum amissione Episcopatus uere dolens suis impietatibus.

Quo tempore à Constantio imp. adimebatur diuinitas Filio Dei, eodem tempore ab ipso imperium abripiebatur, cum in Iulij Iulianus à militibus alias acclamatus imperator eligeretur, & quantumlibet uolens cogere imperare, à quo erat anathematizatus (Christi 361) Orientali quoque imperio exuendus, & uita, nisi eum mors citior excisisset.

9.

Ammian.
lib. 22.

Georgius Episcopus Arianus Alexandria Anno Christi 362. sub Iuliano imperatore gentilibus dire vexatus est, eoque modo vindicta licet sero respexit tandem in se ipsum stitissimum omnium hominum, & totius orbis sumque cladium aduersus Catholicos summum & immissarum auctorem. Qui enim prætorum amplissimo comitatu adeo gloriosus erat episcopus olim ingressus est, Alexandria in eam, anno Christi prædicto discerptus & tinctus, instar sarcinæ funibus cum prætoribus & Comite complicatus super camelum in mediam urbem sublimis conspicuus spectatus, bus est sublatus ad lacus. Dignum prætoribus

sibi congruens fastigiū accepit impietas, nempe cameli tergum, quod quidem animal alias hero proficuum gestatione Georgij adeo cōtaminatum putatum est & redditum execrandum, vt ipsum cum Georgio ac socijs Alexandrini combusserint. Estq; vetus illud de Aman & Mardocheo representatum in Georgio & Athanasio spectaculum, cum alter è summo fastigio honoris & dignitatis ad infame turpissimumq; supplicium reperiatur ad dictus, alter vero è faucibus mortis ereptus ad regium triumphum sit euectus: apparuitque quam facile sit in conspectu Domini subito honestare pauperem, patefactumque est quo honore affectus sit quem summus omnium Rex statuit honorare.

Cum Iulianus Saba monachus per Cyrum (quæ ciuitas duorum dierum itinere ab Antiochia distat) iter faceret, diuertit ad eadem martyris Dionysij. Qui illic vero Dei cultui & rectæ religioni præerant conuenientes supplicarunt, vt sibi opem ferret, exitium præuisum expectantibus, dicebant enim Asterium, qui in sophistica & falsa disserendi arte fuerat educatus & se in hæreticorum Ecclesiam iniecerat, & Episcopale munus assecutus erat, falsum acriter defendere, & improbo vti artificio aduersus veritatem; Et veremur, inquietant, ne facundia velut quadã esca falsum cõtengens, & nexus syllogismorū tanquam quædam retia extendēs, capiat multos ex simpliciorib.

Socr. lib. 3. ca. 2.
 Greg. Naz. in laud. Athanast.
 Epiph. hæc 76.
 Soz lib. 3. cap. 7.
 Eccl. 11.

10.
 Theod. in Philoth. cap. 2.

ea enim de causa fuit ab aduersarijs acceptus. Senex autem, estote. inquit, bono animo, & Deo nobiscum supplicate, orationem & corporis afflictionem precibus adiuuantes. His Deum sic rogantibus, vno die diem festum ac celebrem, quo verba certaturus falsi defensor & hostis veritatis, iudicatus immixtam accepit plagam, & cum tantum die agrotasset, excessit è viuis: ut est probabile, vocem audiens, stulte huc est animam tuam à te repetent, quæ parasti retia & laqueos ijs tu implicaberis non alij.

Senex ex-
sufflans A-
rij facem
extinguit
Luc. 12.

II.

Valens imp. Arianus viuis à Gothis Arianis crematus est, nam fugiens sagittatus cussus est, delatusq; à suis fuit in agrum famam quam intus oclusam cū expugnari bari (in prædam effusi) & terere temperabile sibi putarent, suppositis lignis & incendiis incenderunt. Cum vnus è comitibus intus imperatori è fenestra elapsus ardentibus nunciauit imperatorem, incurritur Valens propheticam illam indignationis uinæ poenam: Sicut ignis qui comburentiam, & sicut flamma comburens montes persequeris illos in tempestate tua, & in re tuo conturbabis eos. Nicephorus ait, ipse agentem Constantinopoli monachum ipsa hora qua male periit Valens diuinitum spiritu dixisse, Nunc Valens ignetur, & nares profluentem ab eo ingran-

Ruff. lib. 2.

c. 13.

Socr. lib. 4.

c. vlt.

Soz. lib. 6.

c. vlt.

Theod. lib.

4. c. 31.

Zonar. an-

nal. lib. 3.

Psal. 82.

li. 11. c. 50.

dorem sentiunt. S. Hieronymus: Valens, in-
 quit, Gothico bello victus in Thracia eun-
 dem locum mortis habuit & sepulchri. Et
 cum sagitta faucibus fugeret, & ob dolorem ni-
 mium saepe equo laberetur ad cuiusdam vil-
 lulæ casam deportatus est, quo persequenti-
 tibus barbaris & incensa domo, sepultura
 quoque caruit. Chrysostomus de ipso ait: vna
 cum jis omnibus quos secum habebat com-
 bustus est, nec viris solum sed etiam equis, &
 trabibus & muris & omnia in vnum atq; eun-
 dem cinerem abierunt. Orosius de eodem:
 Pagani, inquit, palam peruidēt persecuto-
 rem Ecclesiarum fuisse punitum. Vnus Deus
 vnam fidem tradidit, vnam Ecclesiam toto
 orbe diffudit, hanc aspicit, hanc diligit, hanc
 defendit. Quolibet se quisquis nomine tegat,
 si huic nō sociatur, alienus: si hanc impugnat,
 inimicus est. Consolentur se gentiles in quan-
 tum volunt, Iudæorum hæreticorumq; sup-
 plicijs, tantum & vnum Deum esse, & eundem
 personarum acceptorem non esse, vel ex hac
 potissimum Valentis extincti probatione fa-
 teantur. Gothi antea per legatos supplices
 poposcerunt, vt illis Episcopi, à quibus Chri-
 stianæ fidei regulam discerent, mitterentur,
 Valens imp. exitiabili prauitate doctores A-
 riani dogmatis misit. Gothi primæ fidei ru-
 dimentum quod acceperet tenuerunt. Itaque
 iusto dei iudicio ipsi eum viuum incende-
 runt qui propter eum etiam mortui vitio er-
 roris

Epist. 3.
 in Chron.

ad viduam
 iuniorum.

lib. 7. c. 33.

al. diffun-
 dit.

Quos ad se-
 ctam Arianam
 capes-
 sendam cœ-
 git, ab istis
 flammis
 vltimis
 crematur.

Theod. li.
4. c. 29.

li. 4. c. 30.

roris arsi sunt. Hæc Oros. Recte ergo
ianus dux pius dixerat Valenti: Tu ipse
didisti victoriam, qui contra Deum acie
struere non desinis, & ita eius auxilium
baris concilias; nam abs te oppugnatus
adiungit. atque Deum semper sequitur
etoria, & ad eos accedit quibus Deus
cem præbet. Non nosti quos viros Ecce
expuleris, & quibus eas tradideris? Fer
Hacium monachum ubi vidit Valentem
exercitu egredi contenta voce ei dixit
proficisceris, o Imperator, qui auxilium
contra quem bellum geris, prorsus desin
es? Nam quoniam tu multorum lingua
blasphemias aduersus eum loquendas
sti, & pios laudibus illum celebrantes
suis exturbasti, idcirco ille barbaros ad
te concitauit. Desine igitur tu bellum
tra eum facere, & ipse bellum contra te
motum sedabit. Redde gregibus optimis
stores, & victoriam facile reportabis. Qu
si his omnibus neglectis bellum suscipias
rum euentu experiere, quàm durum est
tra stimulos calcitrare. Nam neque ipse re
têris, & exercitum propterea amittes. Co
modum iratus imp. Reuertar, inquit
interficiam, falsæque prædictionis pro
abs te repetam, Tum ille, minas neutiquam
veritus, clara voce, eneca, inquit, si
falsi me dixisse deprehenderis. Hæc The
dor.

Nestorius lingua impia à vermibus consumpta miserrime interiit. Euagrius ait eius linguam vermibus exesam esse, sicq; cū huius vitę miserijs ad grauiora supplicia iusto Dei iudicio infligenda eaque sempiterna migrasse. Theodorus Lector addit totum eius corpus putredine fuisse consumptum. idem affirmat Cedrenus (cum lingua totum computruisse corpus) eadem tradit Nicephor. lib.

12.

li. 1. c. 7.
vide locū
de Maria.in Colle.
ctan.Compēd.
in Theod.
min.

Hunericus Rex Vandalorum Arianus & persecutor Ecclesię vermibus toto corpore scatenus consumptus est.

13.

Tempore Leonis Iconomachi pestilentia, consequuta combultionem imaginum in foro Constantinopolitano, trecenta millia hominum sustulit Constantinopoli. Matthæus Palmerius in Chron.

14.

Anno Christi 386. cum per miraculum S. Ioannis Chrysostomi Antiochię multi Marcionitę heretici essent conuersi, alij Marcionitę eum præstigiatorem & Magum appellabant, & plurimis alijs contumelijs afficiebant. Ille vero tantum abfuit vt vel minimum curaret cōtumelias vt eis potius similiter atq; Dominus gloriaretur, diuinitus tamē immisam calamitatē ad eos mox esse venturā prædixit. ideo paucis post diebus cum magnus fuisset terrę motus Antiochię ipsa domus quę Marcionitarū susceperat cōgregationem

15.

Chrysost.
tom. 1. ex
Metaphr.
& Leo
imp. in en.
comio.

COR-

corruens, & domus quoque plurimæ
 qui eadem sentiebant labefactatæ per
 incredibilem eorum multitudinem. Er
 aperte ostendebat eam diuinitus im
 fuisse calamitatem, cum tanta perijisset
 tudo eorum qui malè sentiebant, null
 thodoxæ fidei simul cum eis perijt.

16.

Theodosius imp. Valentinianum
 rem à matre Iustina Ariana impietate
 ptum Catholicæ reddidit disciplinæ.
 dens illi ea de causa ipsum cõmeruisse
 ximo è regno depelli quod inhærens
 fidem Catholicam depulisset. Re
 Theodosij ad Valentinianum Suidas
 ait: Dicebat ei imperatoriam aciem
 armis sed iustis causis. Et noui, inquit
 giosissimos imperatores quiescente
 victoriam obtinuisse, &c. Valentinian
 ter tuus feliciter imperium & ab hostib
 sum gubernauit, Deo eum defendente
 merabilibus prælijs victor, multis &
 barbaris sublati. Valens vero patru
 deum diuellens inquinauit Ecclesiam
 profanus cæde sanctorum & sacerdot
 legatione, diuinâq; prouidentia à God
 pugnatus combustus est. Recte Christi
 lit is qui non immerito te eiecit. incre
 tua Maximo facultatem dedit, &c.
 Suidas. Nota autem quod ubi fides
 Catholica, ibi regna maioribus in dies
 augmentis ad posteros sint transmissa

quibus autem hæresis alta radice fixa coaluit, ipsa penitus sint collapsa & è terris quas occupant euulsa, vt Gothorum, Vandalorum, Erulorum, Alanorum, Sueuorū, & Gipedarum; iuxta illam Domini prædictionem: omnis plátatio quam non plantauit pater meus eradicabitur.

Matth. 15.

17.

Donatistæ è cælo in eorum præcordia immissa vindicta, mente turbati, furore perciti, à prauo dæmone agitati, quouis prætextu vel desperatione adacti, vel falsa spe meliorum illecti, ipsi sibi spontanei carnifices fiebant, collo laqueos iniiciebant, gladios in sua peccata conuertebant, venena sitiebant, præcipitia vel flumina, vel ignes ad necem quærebant, & ad quoscunque oblatos sibi interitus modos obuijs manibus occurrebant, sicque infelicissimi homines appetebant mortem & oppetebant auidius quam alij vitam. Tali, vltimè numine, quos iudex legum vindex non plexit, mulctati sunt supplicio, vt amantissimæ quadam offusi caligine, prætextu martyrii ipsi sibi violentas manus inferrent, vel ad infligendum vltimum sibi supplicium alios rogerent. Theodor. li. 4. de fab. hæ. lepidam refert historiam de ipsorum in affectando martyrio insania, dum ait: cum permulti ex Phasianorum adipati, in generosum quendam iuuenem incidissent, deinde nudum ensẽ ei porrexissent, iusserunt vt eis offerret vulnera, & se eum interfectorum m-

De Donatistis in seipso
ipso seuis
entibus Bas
ton. Anno
Chr. 394.
Aug. in lo-
an tract. 11
& li. 1 con-
tra Gaudet.
c. 28. & de
vnt. eccl.
c. 19. & Phi-
lastr. de
hær. c. 86.

Sibi ipsi
carnifices
facti à seip-
siss passi
sunt perse-
cutionem.

K nati

Nullus tyrannus va-
luisse ad
eo crude-
les pœnas
de ipsorū
sceleribus
sumere at-
que ipsi si-
bi sponte
ferali ani-
mo intule-
re.

18.

19.

Baton.

Anno

Chr. 406.

Quomodo
compressa
penitus sit
hæresis Vi-
gilantij.

Psal 95.

nati sunt, nisi imperatum faceret, is autem
xit, se vereri, ne aliquibus occisis qui super-
sent pœnitentia ducti pœnam cœdis ab eo
gerent. Oportere itaq; prius vnicuique
vinculum imponere, deinde sic ense m-
re. Cum illi acquieuisent & vincula acce-
sent, cum virgis omnes cecidisset, eos
relinquens abiit, &c.

Anno Christi 403. cum Porphyrius
zensis Episcopus cum Iulia muliere Ma-
chæa disputasset, & illa consuetas in Deo
xisset blasphemias, (ait M. Diaconus) Sa-
phyrus dixit, Deus percutiat linguam
& obstruat ostium ne loquatur blasphemias.
Statim ergo cœpit Iulia tremere, & in
vultu, & manens in extasi lōgo tempore
loquebatur, sed erat muta & immobilis
bens apertos oculos, tandem emisit animum
profecta ad tenebras quas in honore
rat (secundum Manichæorum disciplinam)

Infamis Vigilantij hæresis, breuibus
ronymi scriptionem haud est verita-
put attollere amplius ausa non fuerit.
nim ea est natura hæreticorum, ut vici-
re sciant & dent manus ratione conuicti
prostrati licet pertinaciori audacia
restituantque acriora certamina. Unde
accidit vt permulta sæcula fileret? Ten-
Deus in consilijs super filios hominum
uit gentes ab extremis terræ immisit
lias, in eamq; potissimum partem gra-

uit, in qua hæresis nefanda plátata est: adeo vt sub barbarico gladio magis de vita tuenda cõ- tendere quàm de dogmatibus licuerit dispu- tare. Creduntur autẽ à barbaris illi esse sublati quorũ nulla vnquam fuit postea vox audita.

Religio sancte pieq; culta custos est vindicq; auctrix & propagatrix imperij; contra vero ex læsa religione & fide Catholica hæ- resibus lancinata prauisq; moribus labefacta, vt lædatur, atteratur, prorsusq; destruat imperium effici consuevit. Sic quousq; Hera- clius imp. cultor fuit & custos Catholicæ pie- tatis, Deum expertus est Romani imperij vin- dicem & defensorem, hostiumq; fortissimo- rum expugnatorem. Vbi vero à Catholica fi- de deflexit, & ipse recessit pariter ab eo Deus in eius vindictam hostibus hærens. Magno ergo fragore maxima ex parte est collapsum imperium orientis dum Heraclius desciiuit ob hæresim Monothelitarum à communica- tione Apostolicę sedis. spoliatus Aegypto Sy- riaq; à Sarracenis. Stilla autẽ ex qua diluuium oriẽtem obruens emanauit, hinc fluere cœpit, quod imp. quendam damnatũ Eutyechianum ad colloquium curiosè & libenter magno suo dño admittit, prohibente Apostolo eiusmo- di sceleratis nec breuem quidem salutationẽ, Aue scil. impertiendã. Hinc omne prouenisse malũ principibus Christianis, Cõstantio, Va- lenti, Theodosio iuniori, Iustiniano, & Hera- clio, ipsa declararunt euenta.

Pereuns
Vigilan-
tiani.

20.

Baron.

Anno

Chr. 619.

Quibus au-

xilijs impo-

riũ ful-

ciatur, vt

vindiceret

à barbaris,

& illis om-

nibus do-

minetur,

quibus ve-

causis mi-

nuatur, &

in nihilum

redigatur.

Idem de-

monstratũ

est de Iusti-

niã imp.

loco de

pœnis lai-

corũ qui de

reb. Eccl.

decernere

voluerunt.

2. Ioan. Si

qs venit, 26.

K a Quod

21. **Bar. Anno
Chr. 713.** Quodnam tam grande potuit præ-
peccatum vt magnâ ira Dei traderetur Hi-
nia Sarracenis? Sicut, cum Iudæi confregis-
catenas ligneas, iussus est Hieremias facere
ferreas quæ frangi non possent: ita Hispani
iugum Christi respuerant, cogebantur sub
iugum ferreum Pharaonis, qui, inquam
bedientia se subduxere Apostolicæ sedis
Dei sententia factum est vt subderentur
pijs Sarracenis. Nullum enim potest di-
sistere regnum quod non innititur super-
tram.
22. **Martyrolo-
gium Sa-
cramenta-
riorum,** 11. Octob. anni 1531. in Heluetia pugna
prima acie contra apostolorum Patrum
suorum doctrinam à pauculis Catholicis
plurimis Sacramentarijs miserè truci-
concrematus inque cineres reddactus
ricus Zvvinglius.
23. **Noctu im-
prouisa
morte
strangula-
tus.** Ioannes Oecolampadius apostata
chus & maritus, circa annum fere 1528. in
gus Basileæ, in qua vrbe primus Caluan-
doctrinæ fuerat author, suffocatus à Sathana
Luther. asserit in lib. de Missa priuata) m-
digna vitæ meritis expirauit. Lutherus
bebat sibi esse exploratissimum Oecolan-
dium igneis Diaboli telis esse confossum
24. Carolstadius anno 1530. strangulatus
uiniano numine alacer ad ollas Vulcani
seu inferas sedes, perrexit, vt refert Eras-
Alberus.
25. Ioan. Calvin. pedicularimorbosis (v-

mibus totum eius corpus peruadētibus, &c.) consumptus, inter blasphemias voces, quibus diei quem vnquam vel studijs vel scriptiōibus impendit, Deoq; vero, maledixit ac dæmones inuocauit, animam orci potēti an. 1567. commisit (Bolfecus in vita Calu. ca. 22.). Hoc pediculari morbo Dei hostes qui diuinum honorem & gloriam inuaserant sibiq; usurparant vexatos punitosq; legimus. Sic Honorius 2. VVandalorum Rex postquam Ecclesiam annos octo persecutus fuerat, hoc morbo periit. Sic Arnulphus imp. magnus templorum violator; sic Maximianus inmanissimus Christianorum hostis: sic Antiochus Epiphanes homo summè nefarius qui templo Hierosolymitano nefarie expilato ad veri Dei cōtemptum, Iouis in illo simulachrum statuit & erexit: sic crudelis Herodes, qui innocentes pueros sustulit sibiq; Dei honorem & titulum usurpauit, sic inquam, homines nefarij & sceleratj à vermibus corrosi extincti sunt, diuina maiestate in arrogantes per extremæ vilitatis vermiculos animaduertente. Beza scriptum reliquit Caluinum totos 4 annos nouem morbis durissimis miserrimè excruciatum esse, demum pediculis vndique scadentibus exesum infelicissime ac turpissime obiisse.

Bernardus Rotmannus, vulgo Stutenbernt (quod albos in manica panes circumferret & cœnam Caluinisticam sumpturis daret) à Catholicis

27.

K 3

tho-

tholicis Monasteriū Metropolitim VVestphaliae (ab ipso misere seductā) capientibus, didide vestitus (vestitu facto ex vestibus Ecclesie) cæsus in pugna seu confictu suptidum è turri vrbs altissima candentes cipes socijs impactas euasit, anno 1535.

27.
Surius in
Chronicis
an. 1544.

Inopinata
Dei vltio.

Gallus quidam concionator sacra-
cramentarius, nomine Petrus Brulius, A-
torato proficiscitur Tornacum, Neruim
insigne oppidum, & primum apud Tor-
ses, inde apud Insulanos Flandriae vrben-
uatim spargit virus sacramentarium. vbi
nacum redijt, ab amicis per murū fune de-
titur, sed cælesti eū vltione persequente,
humi sedet quidam submissa voce ex mu-
saluté precatur, at simul saxo è muro re-
sedentis crus perfringit. Tum miser ille de-
rem cruris & frigus hyemis (erat enim No-
cunda diēs) non ferens, voces dat lamenta-
les, sic q̄; se ipsum prodit vigilibus, qui mor-
currunt, & hominem in carcerem includunt.
Nó diu post flammis exurit. Felicius
ro Paulus Apostolus olim elapsus, totū
dum Christi Euangelio compleuit, idem
natus non defuit Brulio, sed longe dispa-
sa non eosdem habuit successus. Hanc hist-
am scribit D. Tilmannus Bredenb. lib. 7.
lat. sacr. cap. 13. se audiuisse Louanij ex do-
viro M. Leone Tornacensi, Theologo
1564. antequam Surius sua Chronica eu-
set,

Mulier quadam erat Catholica habens Vi-
 rum hæreticum, ad quam cū venisset presby-
 ter valde Catholicus, ait mulier ad virum su-
 um: Rogo, &c. præparatum dignis impendijs
 prandium epulemur cum eo, &c. Aduenit &
 hæreticorum presbyter, dixitq; vir mulieri:
 duplicata est lætitia hodie, eo quod sint sacer-
 dotes vtriusq; religionis in domo nostra, &c.
 ad presbyterum hæreticum dixit: deposito
 ferculo tu celerius signare festines, &c. veni-
 ente disco cū oleribus signauit hæreticus, &c.
 & exhibito alio cibo sumpsit (ex mādato mu-
 lleris) Catholicus: in secundo & tertio ferculo
 similiter fecit hæreticus, quarto exhibito, &c.
 festinans hæreticus, &c. illud signat & feruen-
 tem cibū velociter deglutit, vnde protinus
 accenso pectore æstare ccepit, emissoq; cum
 suspirio immenso ventris strepitu nequā spi-
 ritum exhalauit, &c. Vir conuersus ad fidem
 Catholicam, &c. integram hiltoriam pete ex
 c. 21 lib. 7. Sac. collat. D. Bredenbachij.

Fuit mihi (inquit Matthias Bredenbachius)
 in hac Schola Embricensi laborum socius Pe-
 trus Homphæus ingenij acumine ac lingua v-
 traq; clarus, pastor quondam in pago ad Rhe-
 ni ripam, &c. is aliquando è sua patria nauigio
 descendens secum habuit præter ceteros in
 eadem naue duos monachos, Hos cum qui-
 dam factionis Lutheranae miris contumelijs,
 conuitijs, & disputandi contentionibus exa-
 gitaret, alter monachorum placidis quidem

Greg. Tu-
 ron li. 1. de
 glor. matt.
 c. 80.
 Punitur
 deisor vel
 ululor.

Mos in Eca-
 clestia erat
 vt nemo
 Catholicus
 participa-
 ret benedi-
 ctionibus
 hæretico-
 rum.
 Præsenta-
 neum pa-
 uendum q̄s
 Dei iudicio
 um.

29.
 In Apolo-
 gia libri de
 diffidijs
 Eccl. Com-
 pon.

verbis sed rationibus tam grauib; obuia
vt ille nihil haberet quod contradicere
pit itaq; deuouendo se inficiari vera esse
dicerentur à monacho. Si, inquit, ista se
bent, perdat me subitanea morte hoc
Deus, atque vna cum ipso verbo efflaui
mam.

30.
Ex historia
belli Lugo-
nici.

Erat Torpati circa annum Domini
quidam Lutherane doctrinæ præcolle
nus versutus & facundus in abducendis
nibus à Catholicismo ad Lutheranismum
nisq; triginta summum egerat illius doctrinæ
præconem. Hic pellione VVitteberg
Lutherana dogmata primum docente,
chus erat Minorita, iuuenis, at pro
concionibus non in exercitatus, acced
lionem, offert illi suam in propagand
theranis dogmatibus opem, & monast
cucullum in publica concione se abiecit
pollicetur. Pellio eum in cooperarium
pit, negotiatores nouo habitu eum
virginem monasticam in vxorem adiung
præficitur vasis argenteis Ecclesiæ in
pauperum custodiendis. Pellione ex
cedete paulatim magnam auctoritatem
omnes sibi conciliat, vt solus nobilium
tes baptizaret. magnam opum diuitiarum
vim congerit, mercatur prædia, domos
in liberorum subsidium, primaq; atq;
secunda vxore demortua tertiam ducit
rum anno 1554. graui morbo corripiuntur

dignum
parellâ o
perculum.

Matth. 16.
quid pro
de homi
ni etc.

sex die
damna
reliq;
ranor
noxio
horrib
bus, d
halat,
Io
Arianu
nitater
pena c
enim c
dam cu
feremi
num in
appreh
cum di
tum, pe
centem
lentilli
rius con
tem co
ius gest
innotui
Cum
Arianu
& suo e
metuen
extinct
acceder

sex diebus elapsis horrenda voce exclamat se damnatum, nullam salutis consequendæ spem reliquam, & quotquot isti voluptariæ Lutheranorum sectæ sese dederant damnationi obnoxios esse, atque ita toruo aspectu & oculis horribiliter flammarum in modum lucentibus, desperabundus extremum spiritum exhalat,

Ioannes Damascenus refert Olympium Arianum cum in balneo Catholicis SS. Trinitatem confitentibus insultaret admirabili poena diuinitus percussus interiisse. ex aqua enim calida postquam descendisset in frigidam cum eiulatu dixit: miseremini mei, miseremini, suasq; carnes exscalpens ossa etiam in partes deducebat. qui circa eum erant apprehensum inuoluerunt sindone, quibus cum dixisset, virum vidi niueis vestibus indutum, permiscentem tresinaures lupini, & dicentem mihine esto blasphemus, & cum vellet illi ab eo reuellerè sindonem, carnem totius corporis simul auulserunt, atq; ita in mortem concedens reddidit spiritum. Rei huius gesta fama toto propemodum imperio innotuit.

Cum in vrbe Spoletana Longobardorum Arianus Episcopus Ecclesiam S. Pauli intrare & suo errori eam dedicare vellet Catholici metuentes, Ecclesiam, lampadibus omnibus extinctis, diligentissime clauserunt, sed cum accederet Arianus, cum suorum grege impe-

K 3 tum

Disce quæ periculo sum sit ab vnitate Ecclesie ad nouas doctrinas deficere.

31.

Orat. 3. de Venerat. SS. imaginum.

Punitur blasphemus in SS. Trinit.

30.

P. Bellarm. lib. 1. de Christo c. 12. ex lib. 3. dial. Greg. cap. 29.

tum facturus, continuo omnes portae
magno fragore edito per se patuerunt,
sed cœlitus lumine, lampades omnes accen-
sunt, sed simul cæcitate Episcopus percussus
est, tantoque terrore omnes affecti ut in-
ausi non fuerint, sed Episcopum suum cæcitate
effectum in domum suam confusi retulerunt.

31. Ebion hæresiarcha balnei improbitate
oppressus est & contritus, Epiphanio testi-

32. Marcus Ephelinus qui Concilio Florentino
semper obstitit eructans ex ore stercore
huiusmodi namque incidit morbum diuini
cruciatibus afflictus interijt.

33. Lutherus cum vespere laute cenans
letus somno se dedisset ea nocte suffocatus
interijt. Thomas Bozius de signis Ecclesie in
figno 96. c. 3. recensens infelices obitus hæresi-
archarum; audiui, ait, haud ita pridem cœlesti
testimonio sui familiaris qui tunc puerum
uiebat, & superioribus annis ad nostrum
cepit, Lutherum sibi metipsum laqueo iniecit
cœ miserrimam attulisse, sed datum protinus
cœtis domesticis rei cœscijs iurandum ne
diuulgarent, ob honorem adiecere Euangelium.

34. Bucero dicunt (ait idem Bozius) animam
nè agenti astitisse dæmona horrendum quod
cœtos astantes timore exanimarit, à quo
mam auheret secum, fuerit percussus
lecto deturbatus, effulsis per cubiculum
huc illuc visceribus multisque cruciatibus
animatus exspirauit.

Zeno imp. hereticus cum morbo comitiali correptus fuisset ab Ariadna vxore viuus est sepultus, custodibusq; appositis ne educi posset, vbi euigilauit, manus prae rabie corrolit & decessit. Anastas. imp. Eutyichianus & Acephalus cu didicisset ex oraculo quodam sibi igne pereundum cisternam in palatio effodit, in quam suborto incendio recipere se posset, sed fulmine improviso ictus & ambustus interiit.

Iustinian. imp. post illata vim Syluerio & Vigilio Potificib. nullo no calamitatis genere exagitatus est. & postqua in heresin Aptharto docitaru incidisset, in insania versus, ait Socrates, subitoq; morbo perculsus, e vita migravit.

Heracionæ imp heretico Heraclij (Monothelite, de quo vi. indicē) filio, & impietatis heredi nasus praefectus, Martine vxori abscissa lingua, ambo priuati imperio, & in exilium missi.

Constans imp. Monothelita a domestico suo dum lauaretur in balneo est necatus.

Iustiniano minori ex eadem haeresi nasus est praefectus, & ipse in exilium ciectus, respiscens ab haeresi imperium recepit.

Philippicus Iconomachus a Senatoribus nonnullis imperio & luminibus est priuatus.

Leo etiam Iconomachus ex intestinorum morbo animam (ait Zonaras tom. 3.) infelicitate eructauit, & hoc imperante Sarraceni Byzantium obsedere, Thraciam late sunt populati totam vero Asiam ceperunt,

35.
Boz. us sig-
no 97. c. 4.
re. enfens
infelices
exitus here-
ticorum.
imp. & Re-
gum refert
multa alia
ex. mpla
g. aeorum
imp. &
haeret. Re-
gum.
Zedr. Zon.
paul. diag.

37.
Heracleo-
nas.

38.

39.

40.

41.

POI.